

Реєстр волонтерів: реєстрація, оподаткування та звітування

I. Реєстрація

Реєстр волонтерів антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації (далі – **Реєстр**) – база даних, яка містить інформацію про волонтерів АТО та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки та оборони, що ведеться Державною податковою службою.

Єдиною і основною ціллю Реєстру є звільнення волонтера від податків.

Порядок реєстрації передбачає лише подачу заяви. З 28.02.2023 витребування інших відомостей та документів забороняється.

Безпосередньо у заяві зазначаються:

- реквізити рахунків, відкритих у банках на ім'я такого волонтера, що призначені для здійснення благодійної діяльності,
- номер реєстраційного номера облікової картки платника податків або серія (за наявності) та номер паспорта (для фізичних осіб, які через свої релігійні переконання відмовляються від прийняття реєстраційного номера облікової картки платника податків та повідомили про це відповідний податковий орган і мають відмітку у паспорті),
- паспортні дані.

Про результати вас мають повідомити протягом одного робочого дня, що настає за днем отримання заяви. Зазвичай якщо заява правильно заповнена, то вас включать в Реєстр в день її подання.

Важливо! Зазначаєте ті рахунки, на які ви вже приймали кошти. Пільга буде поширюватися лише на рахунки, вказані у заяві. У разі зміни рахунків після включення до Реєстру, Вам потрібно подати до податкової заяву про Зміни¹.

Як і де можна зареєструватися?

Особисто - подати заяву до найближчої податкової з пред'явленням паспорта.

Через представника - до податкової за місцем проживання волонтера, за наявності документа, що посвідчує особу такого представника, та документа, що посвідчує особу

¹ п. 2.7 Порядку формування та ведення Реєстру волонтерів антитерористичної операції та/або здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації, затвердженого наказом Міністерства фінансів України 30.10.2014 № 1089, <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1471-14#Text>

довірителя, або його ксерокопії (з чітким зображенням), а також довіреності, засвідченої нотаріально, на проведення відповідних дій (після пред'явлення повертається) та її копії.

Поштою – до податкової за місцем проживання волонтера, тоді ваш підпис на заяві має бути завірений нотаріально.

Також є опція зареєструватися через [Електронний кабінет платника податків](#).

Для подання заяви:

- пройдіть ідентифікацію;
- увійдіть до особистого кабінету;
- оберіть режим «Заява до Реєстру волонтерів» в розділі електронного кабінету «Для громадян»;
- заповніть, підпишіть та надішліть заяву до податкової.

II. Оподаткування

● До реєстрації в Реєстрі

Обов'язок платити податки з доходів² та подавати декларацію про майновий стан і доходи³ поширюється на:

- осіб, що отримують доходи, не звільнені від оподаткування;⁴
- осіб, що отримують доходи від особи, яка не є податковим агентом⁵.

Сума податків становить 19,5% (податок на доходи фізичних осіб 18% – далі ПДФО та військовий збір 1,5% – далі ВЗ).

З точки зору Податкового кодексу, якщо ви отримуєте кошти для допомоги Силам оборони або цивільним, які постраждали внаслідок агресії російської федерації, без внесення в Реєстр, такі кошти будуть вважатись вашим доходом, який не підпадає під категорію звільнених від оподаткування і ви повинні сплатити з нього 19,5% податків.

● Після реєстрації

У грудні 2022 у Податковий кодекс внесли зміни⁶ щодо оподаткування доходів волонтерів. Норма, яка містить перелік доходів, що не підлягають оподаткуванню містить два підходи:

- не оподатковується **сума виплаченої (наданої) допомоги благодійниками**, у тому числі благодійниками - фізичними особами, які внесені до Реєстру волонтерів для таких категорій осіб:

² п. 164.2.20 Податкового кодексу України

³ п. 179.1 ст. 179 Податкового кодексу України

⁴ п.п. 168.1.3 Податкового кодексу України

⁵ п.п. 168.2.1 Податкового кодексу України

⁶ п.п. 165.1.54 Податкового кодексу України

- учасників бойових дій - військовослужбовців (резервістів, військовозобов'язаних) і працівників ЗСУ та інших військових формувань;
- поліцейських, які перебувають безпосередньо в зоні бойових дій;
- працівників підприємств, установ, організацій, які залучаються (залучалися) та беруть (брали) безпосередню участь в антитерористичній операції в районах її проведення, у забезпеченні здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони;
- на користь членів сімей таких учасників бойових дій, які, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, зазнали поранення, контузії чи іншого ушкодження здоров'я, загинули тощо;
- не оподатковується **сума отриманої благодійниками - фізичними особами**, які внесені до Реєстру волонтерів для надання благодійної допомоги на користь:
 - учасників бойових дій - військовослужбовців (резервістів, військовозобов'язаних) і працівників ЗСУ та інших військових формувань;
 - поліцейських, які перебувають безпосередньо в зоні бойових дій;
 - працівників підприємств, установ, організацій, які залучаються (залучалися) та беруть (брали) безпосередню участь в антитерористичній операції в районах її проведення, у забезпеченні здійснення заходів із забезпечення національної безпеки і оборони;
 - на користь членів сімей таких учасників бойових дій, які, перебуваючи безпосередньо в районах та у період здійснення зазначених заходів, зазнали поранення, контузії чи іншого ушкодження здоров'я, загинули тощо.

Зареєстровані волонтери звільняються від сплати податків з моменту реєстрації в Реєстрі - цю дату ви будете знати з рішення податкової (зазвичай це дата подання документів).

В червні 2023 року до Податкового кодексу внесли ще зміни, які передбачили, що благодійна допомога, отримана волонтером, звільняється від оподаткування за попередній рік перед внесенням в Реєстр, за рік в якому було внесено в Реєстр та на всі наступні роки до 31 грудня року в якому завершиться/припиниться воєнний стан⁷.

Тобто якщо ви зареєструвались лише в 2023, то можете розраховувати, що зібрані суми для допомоги в 2022 без реєстрації в Реєстрі не будуть оподатковуватись.

● **Відповідальність за несплату податків**

Якщо не зареєструватися у Реєстрі та продовжувати збирати кошти на картку фізичної особи, чи може податкова або фінмоніторинг виявити це?

Податкова не володіє інформацією про обіг коштів на ваших рахунках автоматично. Для їхнього виявлення існує спеціальна процедура - фінмоніторинг - фактично можливість перевірити походження коштів для запобігання і протидії їх відмиванню

⁷ п.п. 6 п.п. 165.1.54 Податкового кодексу України

тощо. Банки є суб'єктами первинного фінмоніторингу, тому вони зобов'язані перевіряти своїх клієнтів та їхні фінансові операції.

Фінансові операції підлягають фінансовому моніторингу у випадку:

- якщо сума операції дорівнює чи перевищує 400 тисяч гривень⁸;
- хтось зі сторін-учасників фінансової операції⁹:
 - має реєстрацію, місце проживання чи місцезнаходження в державі, що здійснює збройну агресію проти України,
 - або в державі, що не виконує чи неналежним чином виконує рекомендації міжнародних, міжурядових організацій, залучених до сфери боротьби з легалізацією (відмиванням) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванням тероризму чи фінансуванням розповсюдження зброї масового знищення,
 - або якщо однією зі сторін-учасників фінансової операції є особа, яка має рахунок у банку, зареєстрованому в країні, що здійснює збройну агресію проти України або не виконує міжнародних рекомендацій щодо боротьби відмиванням доходів та фінансуванням тероризму;
 - фінансові операції політично значущих осіб, членів їх сімей та інших пов'язаних з ними осіб;
 - платіжні операції з переказу коштів за кордон;
 - фінансові операції з готівкою (внесення, переказ, отримання коштів);
 - фінансові операції електронного е-резидента.

Важливо! Окремо фінмоніторингу підлягають так звані "підозрілі операції", і для них сума не має значення. Наприклад, якщо у банку як суб'єкта первинного фінансового моніторингу є підозра, що фінансові операції є результатом злочинної діяльності або пов'язані чи стосуються фінансування тероризму або фінансування розповсюдження зброї масового знищення тощо¹⁰.

Втім, під час дії воєнного стану існують певні винятки. Банки не здійснюють фінмоніторинг якщо кошти переказуються на¹¹:

- рахунки Збройних Сил України для надання допомоги Збройним Силам України та спеціальний рахунок, відкритий Національним банком України для збору коштів на підтримку Збройних Сил України;
- рахунок Міністерства соціальної політики України, відкритий в Національному банку України для благодійної допомоги та забезпечення підтримки найуразливіших категорій населення;

⁸ ст. 20 Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення"

⁹ ст. 20 Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення"

¹⁰ ст. 21 Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмивання) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення"

¹¹ п. 1 Постанови Правління Нацбанку "Про особливості виконання окремих вимог законодавства у сфері фінансового моніторингу, валютного нагляду, нагляду з питань реалізації і моніторингу ефективності персональних спеціальних економічних та інших обмежувальних заходів (санкцій) протягом дії воєнного стану"

- рахунки банків України для придбання облігацій внутрішньої державної позики "Військові облігації";
- рахунок фізичної особи в розмірі менше за 400 тисяч гривень або в еквіваленті, і якщо цей клієнт не надав на вимогу банку відповідні документи або відомості.

Найбільш вірогідним результатом фінансового моніторингу є блокування вашої банківської картки та зупинення фінансових операцій¹². Втім, є випадки, коли інформація може дійти до податкової і тоді вона зможе розпочати перевірки.

Доступ до банківської таємниці

Єдиним способом отримання відомостей про суму коштів отриману на рахунок у вигляді доходу є рішення суду¹³. Звернутись до суду з вимогою розкрити банківську таємницю податкова може якраз у випадку ненадання інформації платником податків на її запит. Саме тому ми рекомендуємо відповідати на запити податкової попередньо проконсультувавшись з юристом, адже ефективніше надати потрібну інформацію на етапі запиту і контролювати, що саме ви надаєте, аніж пояснювати і підтверджувати кожну транзакцію.

Відповідальність

- Неподання або несвоєчасне подання платником податків податкових декларацій (розрахунків), а також іншої звітності, тягнуть за собою накладення штрафу в розмірі 340 гривень, за кожне таке неподання або несвоєчасне подання. За повторне порушення протягом року з дня накладення стягнення штраф в розмірі 1020 грн.¹⁴
- Неподання або несвоєчасне подання декларацій про доходи чи включення до декларацій перекручених даних, неведення обліку або неналежне ведення обліку доходів і витрат, для яких законами України встановлено обов'язкову форму обліку, тягне за собою попередження або накладення штрафу в розмірі від 51 до 136 грн. За повторне порушення протягом року з дня накладення стягнення штраф від 6 710 до 10 736 грн¹⁵

Строк, після якого притягнення до відповідальності неможливе, становить 1095 днів з моменту подачі останнього звітнього документу (декларації, або уточнюючих до неї відомостей)¹⁶

Проте цей строк не застосовується у випадку, якщо ви не подали декларацію.

Тобто грошове зобов'язання нараховується, а рішення про донарахування податку

¹² ст. 23 Закону України "Про запобігання та протидію легалізації (відмиванню) доходів, одержаних злочинним шляхом, фінансуванню тероризму та фінансуванню розповсюдження зброї масового знищення"

¹³ п. 2 ч. 1 ст. 62 Закону України "Про банки і банківську діяльність"

¹⁴ ст. 120 Податкового кодексу України

¹⁵ ст. 164-1 Кодексу України про адміністративні правопорушення

¹⁶ ст. 102 Податкового кодексу України

податкова може прийняти у будь-який час, зокрема, якщо особа не подала податкову декларацію за період протягом якого виникло податкове зобов'язання¹⁷.

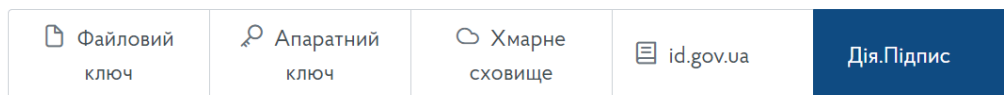
III. Звітування

- **Електронна подача**

Декларацію про майновий стан і доходи можна подати в електронному вигляді через Електронний кабінет (cabinet.tax.gov.ua) у розділі «ЕК для громадян» – «Податкова декларація про майновий стан і доходи». Скористатись зазначеним сервісом зможуть особи, які ідентифіковані за особистим ключем, виданим кваліфікованим надавачем електронних довірчих послуг.

Вхід до електронного кабінету можна здійснити через Дія.Підпис, просканувавши код в застосунку:

Вхід до особистого кабінету

За допомогою

Дія

Перейти в Дія

Залишилося 02 : 52

або скануйте Qr Код

Очікуймо підпис

Після чого переходимо до ЕК для громадян > Податкова декларація > Створити. Розділ I. Тип декларації «звітна», якщо ви не подавали в цьому звітному році жодних декларацій. Податковою адресою платника податків є місце проживання фізичної особи, за яким вона береться на облік як платник податків у контролюючому органі.

¹⁷ п. 102.2.1 Податкового кодексу України

Розділ II. Заповнюємо графу “Інші доходи”, а саме – суму отриманих доходів у вигляді пожертв (донатів), а також 18% ПДФО та 1.5% ВЗ від цієї суми, що підлягають сплаті самостійно.

Також уважно заповнюйте відомості з урахуванням доходів, отриманих вами поза межами здійснення волонтерської діяльності, адже декларація є загальною, і охоплює не тільки доходи у вигляді пожертв (донатів).

Розділ III. У випадку якщо особа не була зареєстрована як волонтер, відповідно до вищезазначеної процедури, вона має сплатити ПДФО та ВЗ у повній мірі, тому п. 11.3 Декларації про майновий стан і доходи не заповнюється.

Код рядка	III. ДОХОДИ, ЯКІ НЕ ВКЛЮЧАЮТЬСЯ ДО ЗАГАЛЬНОГО РІЧНОГО ОПОДАТКОВУВАНОВОГО ДОХОДУ	Сума доходів (грн, коп.)
1	2	3
11	Доходи, які не включаються до розрахунку загального річного оподаткованого доходу, у тому числі: (рядок 11.1 + рядок 11.2 + рядок 11.3)	
11.1	Доходи, отримані від провадження господарської діяльності за спрощеною системою оподаткування протягом звітного (податкового) року	
11.2	Доходи від операцій з продажу (обміну) об'єктів рухомого та/або нерухомого майна (додаток Ф 4)	
11.3	Інші доходи, що не підлягають оподаткуванню	
Код рядка	IV. ЗАГАЛЬНА СУМА РІЧНОГО ДОХОДУ	Сума доходів (грн, коп.)

- **Подача особисто**

У разі, якщо ви бажаєте **подати декларацію фізично (через представника), або поштою**, ознайомитися з формою декларації можна за [посиланням](#). У разі виникнення труднощів з заповненням декларації рекомендуємо ознайомитися з [Інструкцією щодо заповнення податкової декларації](#).

Фізично декларація подається до територіального органу Державної податкової служби (далі – ДПС) за місцем вашої податкової адреси (податковою адресою платника податків-фізичної особи визнається місце її проживання, за яким вона береться на облік як платник податків територіальному органі ДПС). Процедура взяття на облік визначається окремим [положенням](#).

Поштою декларація направляється на адресу цього органу.

- **Строки оплати:**

За загальним правилом, ПДФО та військовий збір мають бути сплачені до 1 серпня року, наступного за звітним. Проте наразі зміни до Податкового Кодексу України дозволяють сплатити податок протягом 6 місяців після скасування або припинення воєнного стану, якщо своєчасна оплата протягом періоду дії воєнного стану неможлива.

VI. Підтвердження витрат

Податковий кодекс встановлює загальне правило для платників податків вести облік витрат та доходів¹⁸.

Для ведення обліку необхідно буде зберігати усі можливі документи, пов'язані з придбанням (чеки, виписки, тощо) та подальшим **переданням** допомоги (акти приймання-передачі, договори пожертви, тощо). Якщо з якихось об'єктивних причин у вас немає можливості отримати такі документи – фіксуйте процес передання допомоги на фото або відео. Це ж правило стосується і ретроспективних дій щодо передачі майна.

Крім цього, є вимога, щоб усі кошти, які заходять на ваш зареєстрований рахунок волонтера, мали призначення “благодійна допомога”. Оскільки цього дуже часто не дотримується, то ми рекомендуємо розмежувати особисті та волонтерські рахунки, а на транзакції, які призначались для волонтерства хоча б якесь зберегти підтвердження використання цих коштів з благодійною метою.

¹⁸ абз. 1 п. 44.1 ст. 44 Податкового кодексу України